

**SIGURNOSNA
INFORMACIJA**

SAFETY INFORMATION

BROJ: 2015/02 Rev.00

NUMBER: 2015/02 Rev.00

CRNA GORA
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO

Naslov / Title: Sigurnosna informacija o implementaciji Evropskog akcionog plana za sigurnost komunikacija vazduh-zemlja (European Action Plan for Air Ground Communications Safety) za operatore vazduhoplova čija je MTOW manja od 5700 kg

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 10 Zakona o vazдушnom saobraćaju („Službeni list CG“, br. 30/12), Agencija za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: ACV) donijela je:

SIGURNOSNU INFORMACIJU

Broj: 2015/02 Rev.00

Na inicijativu:

Agencija za civilno vazduhoplovstvo

Referentni propisi:

- Zakon o vazдушnom saobraćaju („Službeni list CG“, br. 30/12),
- Tačka 2.2.2 Nacionalnog plana sigurnosti 2013-2016,
- Evropski akcioni plan za sigurnost komunikacija vazduh-zemlja (u daljem tekstu: Evropski akcioni plan) ([European Action Plan for Air Ground Communications Safety](#))

Primjena :

Ova Sigurnosna informacija odnosi se na sljedeće vazduhoplovne subjekte:

- 1) Operatore vazduhoplova čija je MTOW manja od 5.700 kg,
- 2) Agenciju za civilno vazduhoplovstvo.

1. Uvod

Nacionalnim planom sigurnosti vazdušnog saobraćaja (u daljem tekstu: Plan sigurnosti) utvrđuju se aktivnosti i mjere za implementaciju Nacionalnog programa sigurnosti vazdušnog saobraćaja (u daljem tekstu: Nacionalni program), koji je donijela Vlada Crne Gore na sjednici od 28. juna 2012. godine.

Nacionalni program je dokument koji predstavlja spoj regulatornih zahtjeva i aktivnosti koje vazduhoplovni subjekti preduzimaju u cilju održavanja i unapređenja sigurnosti u vazдушnom saobraćaju, a razvijen je u skladu sa standardima Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva – ICAO i Evropskim programom za sigurnost vazdušnog saobraćaja – donijetim od strane Evropske Komisije. Implementacija Nacionalnog programa je obavezujuća za sve vazduhoplovne subjekte u određenoj mjeri i u skladu sa propisima na koje upućuje.

Tačkom 2.2.2 Plana sigurnosti definisani su faktori koji uzrokuju neodobreni ulazak u vazdušni prostor Crne Gore i na osnovu toga su utvrđene aktivnosti i mjere koje mogu doprinijeti smanjenju rizika od neodobrenog ulaska u vazdušni prostor Crne Gore, sa ciljem poboljšanja sigurnosti. Jedna od aktivnosti je implementacija Evropskog akcionog plana za sigurnost komunikacija vazduh-zemlja kod relevantnih subjekata na nacionalnom nivou.

Evropski akcioni plan definiše subjekte i korake koji se preduzimaju u cilju smanjenja rizika od grešaka u komunikaciji vazduh-zemlja. Odredbe Evropskog akcionog plana su implementirane kod pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi i kod operatora vazduhoplova čija je MTOW veća ili jednaka 5700 kg u dijelu mjera koje se na njih odnose.

Ovom Sigurnosnom informacijom se ukazuje operatorima vazduhoplova čija je MTOW manja od 5.700 kg u Crnoj Gori na odredbe Evropskog akcionog plana.

2. Prikaz stanja

Inicijativa „*The Air-Ground Communication (AGC) Safety Improvement Initiative*“ o poboljšanju sigurnosti vazdušnog saobraćaja je pokrenuta od strane EUROCONTROL Safety tima 2004. godine u cilju rješavanja problema u komunikaciji uočenih u inicijativama za smanjenje rizika od neovlašćenog ulaska na PSS (Runway incursion risk) i rizika od probijanja odobrenog nivoa leta (Level Bust Risk), kao i drugih pitanja od interesa za sigurnost, kao što su: konfuzija u vezi sa pozivnim znakom tzv. *call sign confusion*, neotkrivene istovremene transmisije - govorna komunikacija dva ili više pilota u isto vrijeme, komunikacione smetnje, upotreba nestandardne frazeologije, kao i dugotrajni gubitak radio komunikacije.

Značaj efikasne komunikacije između kontrolora letenja i pilota prepoznat je na nivou EUROCONTROL-a kao vitalni faktor sigurnosti vazdušnog saobraćaja, i u skladu sa tim je istaknuto da problemi u govornoj komunikaciji mogu predstavljati potencijalnu opasnost za ugrožavanje sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

Analizom prijava o događajima koji su imali uticaj na ugrožavanje sigurnosti vazdušnog saobraćaja, i prijava o nesrećama i ozbiljnim nezgodama, koje su bile povezane sa greškama u komunikaciji zemlja-vazduh, Eurocontrol je usvojio Evropski akcioni plan s ciljem podizanja nivoa sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

Implementacija Evropskog akcionog plana sprovodi se u Crnoj Gori kroz Nacionalni plan u kojem je predviđena prevencija rizika od grešaka u komunikaciji zemlja-vazduh kao i s tim rizikom povezane potrebne/moguće mjere poboljšanja sigurnosti. Za to područje predviđeno je nekoliko aktivnosti, a jedna od utvrđenih aktivnosti je i izdavanje ove *Sigurnosne informacije*.

3. Način implementacije

Aktivnosti su grupisane kao preporuke, u skladu sa nadležnostima pojedinih vazduhoplovnih subjekata. Svaka preporuka ima svoj redni broj (**REF**), subjekta/e zaduženog za implementaciju (**ACTION**), predloženi datum implementacije (**IMPLEMENTATION DATE**) i smjernice koje pojašnjavaju na koji način se preporuka najbolje može implementirati (**GUIDANCE**).

REF	RECOMMENDATION	ACTION	IMPLEMENTATION DATE	GUIDANCE
-----	----------------	--------	---------------------	----------

Slika 1. Primjer mjere za poboljšanje sigurnosti sa rednim brojem (REF), subjektima zaduženim za implementaciju (Action), predloženim datumom implementacije (Implementation date) i smjericama koje pojašnjavaju na koji način se preporuka može najbolje implementirati (Guidance).

U skladu sa Evropskim akcionim planom, vazduhoplovni subjekti su odgovorni, svako u okviru svojih nadležnosti, za implementaciju pojedinih aktivnosti.

4. Prihvatanje i praćenje sprovođenja aktivnosti

Aktivnosti vezane za smanjenje ovog rizika, između ostalog, ne zahtijevaju od vazduhoplovnih subjekata na koje se

**SIGURNOSNA
INFORMACIJA**

SAFETY INFORMATION

BROJ: 2015/02 Rev.00

NUMBER: 2015/02 Rev.00

CRNA GORA
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO

odnosi ova sigurnosna informacija (operatori vazduhoplova čija je MTOW manja od 5700 kg), da pripreme plan za implementaciju mjera Evropskog akcionog plana, u skladu sa Nacionalnim planom. Međutim, dužni su upoznati svoje osoblje sa odredbama Evropskog akcionog plana u cilju pridržavanju smjernica u dodatku plana (*Appendices – AGC Safety briefing notes*) i implementirati odgovarajuće odredbe iz priloga 1 ove sigurnosne informacije.

5. Dodatne informacije

Sva pitanja i zahtjeve za dodatnim objašnjenjima (sa naznakom Sigurnosna Informacija 2015/02) u vezi sa implementacijom ove *Sigurnosne informacije* treba dostaviti na e-mail adresu ACV-a: acv@caa.me.

6. Stupanje na snagu

Ova *Sigurnosna informacija* stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se na internet stranici Agencije.

Direktor / Director
Dragan Đurović

Datum / Date

Aktivnosti operatora vazduhoplova čija je MTOW manja od 5700 kg

r.br.	Aktivnost	Rok implementacije	Nosilac aktivnosti	Napomena
1.	Uvesti program za eliminaciju sličnih pozivnih znakova unutar operatora vazduhoplova, izvršiti nakon toga kontrolu i izmijeniti pozivne znake, po potrebi.	N/A	N/A	Nije primjenjivo na ciljane operatore vazduhoplova jer niti jedan ne posjeduje flotu i frekvenciju letova da bi ovo mogao predstavljati problem.
2.	Osigurati da su postupci operatora vazduhoplova za slušanje frekvencije 121,5 MHz u skladu sa ICAO SARPs i da su uključeni u operativne priručnike. Ne smatrati frekvenciju 121,5 MHz kao pomoćnu frekvenciju. Frekvencija 121,5 MHz je frekvencija koja se koristi u slučaju nužde i hitne situacije.	31.12.2015.	ACV, Operatori vazduhoplova	Na radionici motivisati operatore vazduhoplova da opisane postupke uvrste u operativne priručnike.
3.	Osigurati da su postupci za kopiranje, postavljanje i unakrsnu provjeru promjena frekvencija jasni i da ih koriste svi piloti.	31.12.2015.	ACV, Operatori vazduhoplova	Na radionici motivisati operatore vazduhoplova da ponovo pregledaju navedene postupke i insistiraju na njihovoj striktnoj primjeni od strane svih letačkih posada.
4.	Osigurati raspoloživost ažurirane liste sektorskih frekvencija za sve planirane rute kao dio standardnih operativnih postupaka (aktivnost pripreme leta).	N/A	N/A	Implementirano kroz obavezu raspoloživosti ažurnih navigacionih karata u vazduhoplovu.
5.	Osigurati da standardni postupci uključuju: - Ispravan govor, - Da oba pilota slušaju odobrenja tokom leta, - Pitanja komunikacije između pilota koji upravlja vazduhoplovom i pilota koji ne upravlja vazduhoplovom tokom prenosa nadležnosti za upravljanje vazduhoplovom.	31.12.2015.	ACV, Operatori vazduhoplova	Na radionici motivisati operatore vazduhoplova da ponovo pregledaju navedene postupke i po potrebi ih izmijene.
6.	Osigurati resurse za kontinuirano usavršavanje znanja engleskog jezika.	31.12.2015.	ACV, Operatori vazduhoplova	Na radionici motivisati operatore vazduhoplova da osiguraju resurse za kontinuirano usavršavanje znanja engleskog jezika.

**SIGURNOSNA
INFORMACIJA****SAFETY INFORMATION****BROJ: 2015/02 Rev.00****NUMBER: 2015/02 Rev.00**CRNA GORA
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO

7.	Omogućiti i podsticati praksu razmjene zajedničkog razumijevanja specifičnosti profesija letačkih posada i kontrolora letenja, što uključuje redovne sastanke, posjete i letove za upoznavanje.	Stalna aktivnost	Operatori vazduhoplova, ANSP	Na radionici motivisati operatore vazduhoplova da uspostave navedenu praksu.
8.	Istražiti mogućnost alternativne komunikacije, što uključuje uspostavljanje jasnih postupaka za upotrebu komercijalnih telefonskih veza, u slučaju mogućnosti gubitka radio komunikacije.	31.12.2015.	ACV, Operatori vazduhoplova	Na radionici motivisati operatore vazduhoplova da uspostave navedene postupke.
9.	Podsticati najbolju praksu u komunikaciji kako je navedeno u sekciji 5 Evropskog akcionog plana za sigurnost komunikacija vazduh-zemlja.	31.12.2015.	ACV, Operatori vazduhoplova	Na radionici motivisati operatore vazduhoplova da upućuju letačke posade na relevantne dokumente i prilagode svoje postupke najboljoj praksi.